

OKM; HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI VARHAISKASVATUSLAIN JA LASTEN KOTIHOIDON JA YKSITYISEN HOIDON TUESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Tiivistelmä

Naisjärjestöjen Keskusliitto kannattaa varhaiskasvatuslain ja lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamista. Naisjärjestöjen Keskusliitto puoltaa lakien muuttamista siten, että subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen palautetaan jokaiselle lapselle niin, ettei varhaiskasvatusoikeuden laajuus olisi enää riippuvainen lapsen huoltajien perhevapaista, opinnoista tai työssäkäynnistä.

Täysipäiväisen, kokoaikaisen subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttaminen on merkittävä naisten työllistymistä ja sukupuolten tasa-arvoa edistävä tekijä. Subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajaaminen on heikentänyt naisten kokoaikaisen työssäkäynnin mahdollisuuksia, työnhakua sekä työhön paluuta. Se on vaikeuttanut työn ja perheen yhteensovittamisen ja hoivavastuun tasaisemman jakautumisen edellytyksiä. Esitys parantaisi epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien vanhempien ja lasten asemaa, jos lapsen oikeus päivähoidon säilyisi työsuhteen luonteesta ja mahdollisista katkoksista riippumatta. Lakimuutos voi myös parantaa naisvaltaisen varhaiskasvatusalan työntekijöiden jaksamista.

Varhaiskasvatuksen on osoitettu tasaavan eriarvoistumista, ehkäisevän syrjäytymistä ja edistävän sukupuolten välistä tasa-arvoa. Varhaiskasvatus ei palvele tarkoitustaan, jos se ei ole sitä tarvitsevien perheiden saatavilla tai jos sen laatu kärsii työntekijöiden kuormittuneisuuden vuoksi. Varhaiskasvatuksen tulee olla saatavilla myös vuorohoitona ja päivähoidomaksujen tulee olla kohtuullisia. Päiväkotien on oltava lähipalveluita ja riittävät henkilöstöresurssit on turvattava. Naisjärjestöjen Keskusliitto pitää tärkeänä, että lakimuutos käsitellään ja astuu voimaan mahdollisimman pian.

Naisjärjestöjen Keskusliitto muistuttaa, että kaikessa viranomaisten valmistelutyössä on otettava yhdeksi tarkastelunäkökulmaksi sukupuolinäkökulma. Sukupuolivaikutusten arviointi on osa laadukasta lainsäädännön prosessia ja se tulee tehdä perusteellisesti myös tämän hallituksen esityksen yhteydessä.

Lausunto

Naisjärjestöjen Keskusliitto kannattaa varhaiskasvatuslain ja lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamista esityksen mukaisesti. Jokaisen lapsen oikeus suunnitelmalliseen ja tavoitteelliseen varhaiskasvatukseen tulee toteutua perheen elämäntilanteesta tai asuinpaikasta riippumatta. Nykyinen rajattu oikeus päivähoidon on kohdistunut erityisesti niihin perheisiin, joissa toinen vanhemmista on perhevapaalla tai työttömänä. Laki on antanut kunnille mahdollisuuden rajata tai olla rajaamatta lapsen varhaiskasvatusoikeutta, mikä on asettanut perheet ja lapset eriarvoiseen asemaan asuinpaikan perusteella. Rajattu oikeus ei vastaa perheiden moninasiin tarpeisiin eikä joustaa elämäntilanteissa, joissa toinen vanhempi on työhaussa, opiskelemassa tai työskentelee muussa kuin kokopäivätyössä. Rajattu päivähoidon oikeus on vaikeuttanut kohtuuttomasti etenkin monikkoperheiden ja yksinhuoltajaperheiden arkea.

Naisjärjestöjen Keskusliitto pitää tärkeänä, että esityksessä on huomioitu sen vaikutukset naisten työllisyyden edistämiseen ja työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseen. Työn hakeminen ja vastaanottaminen vaikeutuu, jos lapselle ei ole saatavilla kokoaikaista ja pysyvää hoitopaikkaa. Äidit käyttävät perhevapaista valtaosan, ja Suomessa lapsia hoidetaan Pohjoismaista pisimpään kotona samaan aikaan kuin tavoitellaan työllisyysasteen nostoa. Varhaiskasvatusoikeuden rajaaminen on voinut viivästyttää entisestään vanhempien, erityisesti äitien töihin paluuta. Äitien pitkät perhevapaat vahvistavat entisestään perheen sisäisen hoivavastuun jakautumista epäsuhtaisesti. Pitkät kotonaolojaksot pois työelämästä vaikuttavat naisten urakehitykseen ja palkka- ja eläkekertymään.

Esitys parantaisi määräaikaisissa työsuhteissa työskentelevien vanhempien ja lasten asemaa, jos lapsen oikeus päivähoidon säilyisi työsuhteen luonteesta ja mahdollisista katkoksista riippumatta. Naiset ovat miehiä useammin niin kutsutuissa epätyypillisissä työsuhteissa, eli eivät ole kokoaikaisessa, toistaiseksi voimassaolevassa työsuhteessa. Naisista 19 prosenttia ja miehistä 13 prosenttia on määräaikaisessa palvelusuhteessa. Vuonna 2016 25-29-vuotiaista naisista 33 prosenttia ja miehistä 20 prosenttia työskenteli määräaikaisessa työsuhteessa. Määräaikainen työ on yleistä perheenperustamisikäisillä naisilla. Osa-aikatyötä naisista teki noin 20 prosenttia ja miehistä 10 prosenttia. Nollatuntisopimuksella työskentelevistä naisista on 57 prosenttia. Yleisin syy määräaikaisessa työsuhteessa työskentelyyn on se, että pysyvää työtä ei ole.

Varhaiskasvatukseen osallistumisen on osoitettu tasaavan sosioekonomisia eroja ja ehkäisevän syrjäytymistä. **Naisjärjestöjen Keskusliitto muistuttaa, että lapsiperheköyhyys on yhden huoltajan perheissä huomattavasti kahden vanhemman perheitä yleisempää. Naiset muodostavat Suomessa 87 prosenttia yhden huoltajan perheistä.** Köyhyysriski on suurempi silloin, kun yksinhuoltaja on nainen. On tärkeää, että varhaiskasvatusoikeus säilyy lapsella, vaikka hänen vanhempansa ei olisi kokopäiväisesti töissä. Yksinhuoltajien työllisyys on kehittynyt muita heikommin erityisesti vähemmän koulutettujen yksinhuoltajien kohdalla. Vuonna 2017 työikäisten yksinhuoltajien työttömyysaste oli 11,6 prosenttia, kun koko työikäisen väestön tasolla se oli 8,2 prosenttia.

Naisjärjestöjen Keskusliitto pitää tärkeänä, että on tunnistettu lakimuutoksen vaikutukset naisvaltaisen varhaiskasvatusalan työntekijöiden jaksamiseen. On otettava vakavasti tutkimuksen tulokset, jossa työntekijät ovat kertoneet kuormittavuuden lisääntymisestä ja työtehtävien hoitamisen vaikeutumisesta aiemman uudistuksen myötä. Henkilöstön hyvinvointi on turvattava. Henkilöstön jaksaminen ja riittävyys ovat oleellisia tekijöitä myös laadun ja turvallisuuden takaamiseksi. Henkilöstön vaihtuvuus heijastuu myös koteihin, ja sillä on vaikutusta vanhempien halukkuuteen laittaa lapsensa päivähoidon, mikä hidastaa myös töihin paluuta.

Naisjärjestöjen Keskusliitto huomauttaa, että varhaiskasvatuksen tulee olla saavutettavaa. Sen tulee olla saatavilla myös vuorohoitona ja päivähoidomaksujen tulee olla kohtuullisia. Päiväkotien on oltava lähipalveluita ja riittävät henkilöstöresurssit on turvattava.

Naisjärjestöjen Keskusliitto muistuttaa, että sukupuolivaikutusten arviointi on osa laadukasta lainsäädännön prosessia ja se tulee tehdä myös tämän hallituksen esityksen yhteydessä. Viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää sukupuolten tasa-arvoa. Päätösten ja toimenpiteiden yhteydessä tulee arvioida, ennakoita ja seurata vaikutukset sukupuolten tasa-arvon toteutumisen ja edistämisen näkökulmasta. Tässä hallituksen esityksessä ei ole mainittu sukupuolivaikutusten arviointia erikseen, vaikka esityksellä on ilmeisiä vaikutuksia sukupuolten tasa-arvon toteutumiseen.

Naisjärjestöjen Keskusliitto – Kvinnoorganisationernas Centralförbund ry

Eva Biaudet
puheenjohtaja

Terhi Heinilä
pääsihteeri

Lisätietoja

Eva Biaudet, puheenjohtaja, puh. 050 512 1846

Terhi Heinilä, pääsihteeri, terhi.heinila@naisjarjestot.fi, puh. 040 530 5544

Maria Mailasalo, vaikuttamisen suunnittelija, maria.mailasalo@naisjarjestot.fi, puh. 050 475 4256

Vuonna 1911 perustettu Naisjärjestöjen Keskusliitto on sukupuolten tasa-arvoa edistävien naisjärjestöjen kattojärjestö. Naisjärjestöjen Keskusliittoon kuuluu 60 jäsenjärjestöä, joissa on yhteensä yli 400 000 jäsentä. Keskusliitto toimii naisten aseman, sukupuolten tasa-arvon ja tyttöjen ja naisten ihmisoikeuksien edistämiseksi yhdessä jäsenjärjestöjen kanssa.

www.naisjarjestot.fi

| [NJKL Facebookissa](#)

| [NJKL Twitterissä](#)